МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Факультет журналістики

Кафедра мови засобів масової інформації

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Декан факультету журналістики

проф. Іван КРУПСЬКИЙ

"12" вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Мистецтво публічного мовлення»

Галузь знань 06 журналістика

Спеціальність 061 журналістика

Освітня програма ОПП «Журналістика»

2022/2023 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Мистецтво публічного мовлення» для студентів факультету журналістики Львівського національного університету імені Івана Франка спеціальності – 061 «Журналістика».

Укладач: Марія ЯЦИМІРСЬКА, проф., кандидат філологічних наук

Робоча програма схвалена на засіданні кафедри мови ЗМІ

Протокол № 02 від 05 вересня 2022 року

Завкафедри мови ЗМІ проф. Марія ЯЦИМІРСЬКА

05 вересня 2022 року

© проф. Яцимірська М. Г., 2022 рік

1. **Опис навчальної дисципліни** (із блоку вибіркових)

„Мистецтво публічного мовлення”

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Кількість кредитів – 3</td><td>Галузь знань
06 Журналістика</td><td colspan="2" rowspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td></td></tr>
<tr><td>Модулів – 2</td><td rowspan="5">Спеціальність 061 Журналістика

Освітня програма Журналістика</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 2</td><td>1-й</td><td></td></tr>
<tr><td rowspan="3">Загальна кількість годин - 90</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>2-й</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 2
самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="8">Ступінь вищої освіти
Магістр</td><td>16 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні</td></tr>
<tr><td>16 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td></td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>58 год.</td><td></td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
</table>

Примітка.
Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 32–58

для заочної форми навчання – 00–00

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Мистецтво публічного мовлення» є вибірковою зі спеціальності «Журналістика» для освітньої програми «Журналістика», яка викладається в 2-му семестрі. Обсяг – 3 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS). Дисципліна орієнтована на здобуття професійних компетенцій з культури публічного мовлення в медійній сфері та академічному середовищі; критичного аналізу й оцінювання публічних виступів; нових технік красномовства у ЗМІ.

Мета навчальної дисципліни – створювати успішні публічні виступи в різних жанрах.

Навчальні цілі та завдання:

- створювати тексти в усіх жанрах публічного мовлення;
- критично оцінювати публічні виступи;
- аналізувати зміст і культуру публічного мовлення;
- розробляти нові методики красномовства;
- репрезентувати у ЗМІ українську мову як державну на високому культурному та лінгвокомунікативному рівні.

Після завершення вивчення дисципліни «Мистецтво публічного мовлення» студент буде **знати**:

- етапи підготовки публічного виступу;
- закони класичної риторики;
- жанри публічного мовлення;
- стилі красномовства;
- моделювати авдиторію й комунікативну ситуацію.

Студент буде **вміти:**

- застосовувати знання з мистецтва публічного мовлення в професійній діяльності;
- критично оцінювати зміст публічних виступів.
- писати промови політикам та іншим публічним особам;
- розробляти нові методики красномовства;
- виступати публічно перед великою авдиторією.
- розпізнавати маніпуляції в живих дискусіях.

Ключові слова: ортологія, риторика, публічне мовлення, промова, лекція, виступ, доповідь, аргументація, комунікація, презентація, еристика.

3. Робоча програма навчальної дисципліни

“МИСТЕЦТВО ПУБЛІЧНОГО МОВЛЕННЯ”

Тиждень год.	Тема, план	Форма діяльності (заняття) лекція, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, години	Термін виконання
Тиждень 1 2 год.	**Тема 1. Силабус дисципліни (структура, навчальні цілі, зміст, література)** Базові засади курсу «Мистецтво публічного мовлення», зв’язок з іншими навчальними дисциплінами. Завдання на іспит. Критерії оцінювання знань. **Самостійна робота.** Опрацювання дидактичних матеріалів з публічного мовлення.	лекція, дискусія, групова робота	**Яцимірська М. Г.** Культура мови журналіста // https://journ.lnu.edu.ua › 2020/11 **Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.	Ознайомитися з рекомендованою літературою 6 год.	6 днів
Тиждень 2 2 год.	**Тема 2. Риторика й ораторське мистецтво (красномовство) як глибинна основа професійного вишколу журналістів** Оратор та авдиторія. Спілкування промовця з авдиторією як творчий процес.	лекція, виступ, доповідь, ювілейна промова, презентація	**Щербакова О. А.** Актуальність риторики та культури мовленнєвої комунікації у процесі формування елітарної особистості (концептуально-бібліографічний огляд) // Риторика: теоретичні та практичні аспекти комунікації: монографія / Суми. Сумський ун-т. 2015. С. 101-105. **Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.	Підготувати доповідь «Красномовство в ЗМІ: техніки впливу на масову авдиторію» 4 год.	6 днів

			Яцимірська М. Г. Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017. **Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460		
Тиждень 3 2 год.	**Тема 3. Види і жанри публічних виступів** Доповідь, промова, лекція, репортаж, телебесіда, дискусія, полеміка, дебати, диспут, судова промова: особливості структури.	лекція, дискусія, групова робота	**Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с. **Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с. **Лінгвістичний портал MOVA.info** // http://www.mova.info	Підготувати ювілейну промову або Доповідь про техніки ефективного спілкування 4 год.	5 днів
Тиждень 4 2 год.	**Тема 4. Промови політичних лідерів: структурні та змістові компоненти** Звернення до народу Президента України в період російсько-української війни: риторика і сила аргументів	Лекція, реферати. виступи, Дискусії, групова робота	**Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: 2019. 394 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.	Проаналізувати промови українських політичних лідерів. Підготуватися до дискусії 4 год.	5 днів

Тиждень 5 2 год.	**Тема 5. Культура слова і красномовство.** 1. Критерії ефективної публічної комунікації. 2. Основні форми комунікативної поведінки. 3. Емоційні моменти мовленнєвої комунікації.	Лекція, дискусія, групова робота	Культура спілкування як комунікативне вміння // https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/ **Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.	Проаналізувати тексти в мережевих виданнях з погляду культури слова 4 год.	5 днів
Тиждень 6 2 год.	**Тема 6. Презентація як різновид публічного мовлення** Презентація як творчий процес Презентація тематичної лекції Особистість творця презентації Техніки імпресивної мови у презентації публічного виступу	Лекція презентація групова робота	Коваль, А. С. Цінності, стереотипи та маніпуляції у візуальній комунікації / Теорія та історія соціальних комунікацій. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, том 32 (71), № 4. Ч. 3. 2021. С. 155–161 // URL: https://web.archive.org/web/20210930185227id_/http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_3/28.pdf **Марія Яцимірська**. Візуальні тексти в соціальних мережах: рефлексії, концепти, емоції // Вісник Львів. Ун-ту. Сер. Журналістика. 2015. Вип. 40. С. 323–331.	Підготувати презентацію «Мистецтво публічного мовлення» 6 год.	5 днів
Тиждень 7 2 год.	**Тема 7. Публічний виступ. Етапи підготовки.** Назва виступу (основна ідея, суть, рекламний характер).	Лекція, робота в групах з	**Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ:	Підготувати виступ «Секрети успішних промов»	5 днів

	Визначення теми (актуальність, значимість). Структура: Кому? Навіщо? (з якою метою?). Що? (повинні засвоїти читачі). Риторичні положення підготовки публічного виступу: **інвенція** – етап задуму, намірів, ідей, формулювання гіпотези майбутнього виступу; **диспозиція** – структурування промови; **елокуція** – мовне вираження теми спілкування; **елоквенція** – дослідження тропів і риторичних фігур; **меморія** – запам'ятовування змісту промови; **акція** – підготовка промовця зовнішньо і внутрішньо.	наступним обговоренням	Фабула, 2019. 394 с. **Міхалко Майкл**. 21 спосіб мислити креативно. Х.: КСД, 2019. 400 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.	4 год.	
Тиждень 8 2 год.	**Тема 8. Культура публічного мовлення.** Основні тональності українського мовленнєвого етикету та інших мов. Правильні форми звертань в українській мові. Кличний відмінок. Формули ввічливості, привітання, прощання, вдячності та ін. Культура запитань на пресконференціях, круглих столах, форумах тощо	лекція, дискусія	**Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с. **Борґ Джеймс.** Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с. **Яцимірська М. Г.** Культура мови журналіста. Львів: ПАІС. 2017.	Зробити аналіз привітань і звертань у ЗМІ 4 год.	5 днів

Тиждень 9 4 год.	**Практичні заняття:** Тема. Культура ділового публічного мовлення Композиція. Мистецтво початку. Логічність суджень, послідовність викладу думок. Не обтяжувати цитатами та цифрами. Точність висловлювань, аргументація. Жанри еристики.	Практичне заняття дискусія групова робота	Культура спілкування як комунікативне вміння // https://osvita.ua/vnz/reports/culture/10903/ **Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с. **Марія Пентилюк, Ігор Марунич, Ірина Гайдаєнко**. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.	Підготувати виступ «Мистецтво початку в діловому публічному мовленні» 4 год.	5 днів
Тиждень 10 4 год.	**Тема. Академічне красномовство** Закони риторики: концептуальний, закон моделювання авдиторії, стратегічний, тактичний, мовленнєвий, закон ефективної комунікації. Лекція. Доповідь. Дискусія. Реферат. Презентація. Дискусія.	Практичне заняття Дискусія групова робота	**Міхалко Майкл**. 21 спосіб мислити креативно. Х.: КСД, 2019. 400 с. **Андерсон Кріс.** Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.	Підготувати мінілекцію «Академічне красномовств 6 год.	5 днів
Тиждень	**Тема. Аудіокомунікація в**	Практичне. заняття	**Яцимірська М. Г**. Культура мови	Підготувати подкаст	5 днів

11 4 год.	**соціальних мережах**. Аналіз мультимедійних текстів. Подкасти**.**	Подкасти до 3-х хв. на обрану тему групова робота	журналіста. Львів: ПАІС. 2017. **Марія Пентилюк, Ігор Марунич, Ірина Гайдаєнко**. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с.	(до 3-х хв.). Тема за вибором студента 6 год.	
Тиждень 12 4 год.	**Тема. Культурні традиції європейських народів у приватному й публічному спілкуванні** Етикет європейських народів: національні особливості Рідна мова і знання іноземних мов	Практичне заняття виступи презентації	**Марія Яцимірська.** Мовна політика Європейського Союзу // Вісник Львівського університету. Сер. Журналістика. Ч. 45. 2019. Косович О. В. Мовна політика держав-лідерів Європейського Союзу та перспективи її розвитку // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Спецвипуск. 2022. С. 55-61. **Абрамович Семен.** Мовленнєва комунікація. Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго. 2013. 460 с.	Підготувати презентацію «Культура Європи в культурі спілкування » 6 год.	5 днів

4. Самостійна робота. Завдання для студентів

№ з/п	Підготувати презентацію, публічний виступ, подкаст, відеолекцію (жанр за вибором студента) на одну з обраних тем Назва теми	Кількість Годин

1.	1. Жанри публічного виступу. 2. Доповідь, промова, лекція, телебесіда, репортаж, дискусія: особливості структури та мовлення. 3. Презентація як різновид публічного мовлення. 4. Похвальне красномовство як один із жанрів ефективної комунікації. 5. Критерії культури публічного мовлення. 6. Типові помилки в публічному мовленні. 7. Академічне красномовство. 8. Лекція як різновид публічного виступу. 9. Етапи підготовки публічного виступу. 10. Ювілейна промова: мовностилістичні особливості. 11. Оратор: вербальне і невербальне мистецтво. 12. Стилі красномовства. 13. Композиція публічного виступу. Мистецтво початку. 14. Міміка і жести як засоби емоційного впливу на слухачів. 15. Словники, довідники, енциклопедії та інші онлайн-інструменти в практиці підготовки публічних виступів. 16. Інтернет-платформи з культури української мови. 17. Компоненти успішних промов, доповідей, лекцій. 18. Закони риторики: концептуальний, закон моделювання авдиторії, стратегічний, тактичний, мовленнєвий, закон ефективної комунікації. 19. Оратор та авдиторія. Жанри еристики. 20. Культурні традиції європейських народів у публічному мовленні. 21. Практичні правила мовного удосконалення журналіста. 22. Типові помилки у мовленні радіожурналістів. 23. Моє бачення взірцевої мови журналіста. 24. Мистецтво мовної аргументації в журналістиці. 25. Культура мови інтернет-спільноти (за матеріалами форумів).	10 год.
2.	Зробити е-нотатник літературних цитат і крилатих висловів	8 год
3.	Опрацювати Словник синонімів української мови	8 год.
4.	Опрацювати довідкову літературу з культури усного мовлення	8 год.
5.	Опрацювати Орфоепічний словник української мови.	8 год.
	Разом (год.)	**58 год.**

5. Індивідуальні завдання

Упродовж семестру студенти мають підготувати виступ в одному із жанрів публічного мовлення, презентацію власного проєкту на тему публічного мовлення.

6. Навчальні методики та методи навчання

Лекція, презентації, групові (4-5 студ.) виконання завдань, дискусія, візуалізація основних тез лекції, обговорення топтеми в медійному просторі, рольові ігри, виступи з доповіддю, ситуаційні вправи (кейс-метод), реферати, публічний виступ тощо.

7. Критерії оцінювання успішності студентів:

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали будуть нараховані за таким співвідношенням:

• поточне оцінювання – 50 % семестрової оцінки. Максимальна кількість балів – 50.

• іспит: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів -50.

Підсумкова максимальна кількість балів – 100.

Практичні роботи: Заплановано, що студенти підготують 2 виступи в різних жанрах публічного мовлення (20 балів); за активність на заняттях (10 балів); презентація власного проєкту (20 балів).

Академічна доброчесність: Передбачено, що роботи студентів будуть їхньою власною творчістю. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування, незалежно від масштабів плагіату.

Відвідування занять є важливим складником навчання.

Література. Навчальні посібники та онлайн-ресурси з риторики, текстотворення та мистецтва публічного мовлення є доступними в бібліотеці факультету та інтернет-платформах.

Політика виставляння балів. Знання студентів оцінюємо прозоро й об'єктивно. Бали в процесі навчання студенти отримують за виконані завдання, активність на лекціях і практичних заняттях, самостійне опрацювання тем з культури усного мовлення на інформаційній сторінці кафедри мови ЗМІ в соціальній мережі «Фейсбук». На залік студенти представлять власний проєкт з мистецтва публічного мовлення.

Жодні форми порушення академічної доброчесності неприпустимі.

Залік: презентації публічних виступів; власні проєкти; подкасти

8. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	**A**	відмінно	
81-89	**B**	добре	

71-80	**C**		зараховано
61-70	**D**	задовільно	
51-60	**E**		
0-50	**FX**	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-50	**F**	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Базова:

Андерсон Кріс. Успішні виступи на TED. Рецепти найкращих спікерів. Київ: Наш формат, 2016. 256 с.

Борґ Джеймс. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Київ: Фабула, 2019. 394 с.

Риторика: навч. посібн. (упор. Т.К. Ісаєнко, А.В. Лисенко). Полтава: ПолтНТУ, 2019. 247 с.

Яцимірська Марія. Культура мови журналіста: Навч. посібник. 2-ге вид., перероб. і доп. Львів: ПАІС, 2017. 168 с.

Шаповаленко Н. М. Особливості публічного мовлення // Південноукраїнський правничий часопис. Ч. 1. 2015. С.124-130.

Інформаційні ресурси:

Косович О. В. Мовна політика держав-лідерів Європейського Союзу та перспективи її розвитку // Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. Спецвипуск. 2022. С. 55-61. // Доступно з: http://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2022/spec_2022/9.pdf

Кафедра мови засобів масової інформації ЛНУ ім. Івана Франка / Інформаційна сторінка на ФБ // https://www.facebook.com/kafedramovyzmi

Келлі Том, Келлі Девід. Творча впевненість. Як розкрити свій потенціал. К.: Основи, 2020. 296 с.

Культура слова / Інформаційна сторінка на ФБ Інституту української мови НАН України // Доступно з: https://www.facebook.com/profile.php?id=100064363073079

MOVA.info – лінгвістичний портал // Доступно з: http://www.mova.info/

Пономарів О.Д. Культура слова: мовностилістичні поради // http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com

Словники України online/ лінгвістичний портал / Український мовно-інформаційний фонд НАН України // https://lcorp.ulif.org.ua/dictua/

Українська мова в Інтернеті // http://www.novamova.com.ua

Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка. URL: https://www.lnulibrary.lviv.ua/katalog/**;**

Львівська ННБУ імені Василя Стефаника. URL: http://aleph.lsl.lviv.ua:8991/F

Сучасна українська мова: е-підручник. URL: http://www.mova.info/pidrichn.aspx

Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: http://uk.wikipedia.org

Vesper – the free encyclopedia / URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Vesper

http://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/2010/07/--.html

http://www.detectormedia

Словник термінів журналістики цифрової епохи // URL: https://stud.com.ua/55887/zhurnalistika/visnovok

Марія Пентилюк, Ігор Марунич, Ірина Гайдаєнко. Ділове спілкування та культура мовлення. Київ: Центр навчальної літератури. 2019. 224 с. // https://www.yakaboo.ua/ua/dilove-spilkuvannja-ta-kul-tura-movlennja.html

Українська мова в Інтернеті // http://www.novamova.com.ua

Яцимірська М. Г. Українська ортологія на інтернет-платформі / URL: http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/journalism/issue/view/412

Уклала проф. Марія ЯЦИМІРСЬКА